

Spordi õppekavagrupi doktoriõppe hindamisotsus Tartu Ülikool

02/02/2018

**Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri
kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada
hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tartu Ülikooli
spordi õppekavagrupi doktoriõppe kvaliteedihindamine läbi
seitsme aasta pärast**

Lähtuvalt ülikooliseaduse § 10 lg-s 4 ja Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri põhimääruse punktides 3.7.3 ja 3.7.1 sisalduva volituse põhjal kehtestatud dokumendi "Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine" punktist 40.1 sedastab Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. Tartu Ülikool kooskõlastas EKKAgas õppekavagrupi kvaliteedihindamise aja 7.11.2016.
2. EKKA juhataja kinnitas 10.11.2017 korraldusega Tartu Ülikooli meditsiini ja spordi õppekavagrupide doktoriõppe kvaliteedihindamise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus

André Nieoullon	komisjoni esimees, Emeritus Professor of Neuroscience, Institute of Developmental Biology, Aix-Marseille University; Scientific Advisor in charge of Life and Health Sciences at the French Ministry for Higher Education, Research and Innovation (Prantsusmaa)
Heikki Kainulainen	Professor of exercise physiology, Department of Biology of Physical Activity, University of Jyväskylä (Soome)
Sigmund Loland	Professor of sport philosophy, The Norwegian School of Sport Sciences (Norra)
Jarkko Ketolainen	Professor of Pharmaceutical Technology, School of Pharmacy, Faculty of Health Sciences, University of Eastern Finland; member of Research Council for Health, Academy of Finland (Soome)
Joke Denekens	Emeritus Professor in General Practice and head of the department of General Practice at the University of Antwerp (Belgia)
Michael John Mulvany	Professor Emeritus, Department of Biomedicine, University of Aarhus (Taani)

3. Tartu Ülikool esitas spordi õppekavagrupis hindamisele järgmise doktoriõppekava:

Liikumis- ja sporditeadused (doktoriõpe)

4. Tartu Ülikool esitas eneseanalüüsi aruande EKKA büroole 23.08.2017, mille hindamiskoordinaator saatis komisjonile 20.09.2017..
5. Hindamiskülastus Tartu Ülikoolis toimus 21. – 23.11.2017.
6. Komisjon saatis hindamisaruande projekti EKKA büroole 21.12.2017, mille EKKA edastas kõrgkoolile kommenteerimiseks 21.12.2017 ja millele Tartu Ülikool esitas vastuse 9.01.2018.
7. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande EKKA büroole 10.01.2018. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa. Aruanne on kättesaadav EKKA koduleheküljel.
8. Lõpliku hindamisaruande ja eneseanalüüsi aruande edastas Nõukogu sekretär Nõukogu liikmetele 18.01.2018.
9. Nõukogu arutas saadud dokumente 02.02.2018 istungil 8 liikme osalusel ning otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised Tartu Ülikooli spordi õppekavagrupi doktoriõpet puudutavad tugevused, soovitused ning parendusvaldkonnad.

Tugevused

- 1) Kõrgetasemeliste uurimisgruppide töö on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline.
- 2) Teadustöö tingimused on suurepärased. Laborid on varustatud tipptasemel tehnoloogia, sh eekliiniliste analüütiliste seadmetega.
- 3) Õppe- ja teadustöötajad on kõrgelt kvalifitseeritud, pühendunud ja aktiivsed.
- 4) Doktorandid on kõrgelt motiveeritud, entusiastlikud ning oma teadustöö teemadele pühendunud.
- 5) Doktorandid osalevad aktiivselt konverentsidel nii Eestis kui välismaal.
- 6) Rahvusvahelised külalisõppejõud on läbivaldt kaasatud õppetöösse nii õppejõudude, kaasjuhendajate kui oponentidena.
- 7) Doktorandid on rahul õppekavade paindlikkuse ja e-õppe kättesaadavusega.
- 8) Tagatud on juurdepääs laiale valikule teadusajakirjadele.
- 9) Doktorandid osalevad aktiivselt õpetamis- ja teadustegevuses ning on hästi integreeritud akadeemilisse keskkonda.
- 10) Õppe- ja teadustegevus on omavahel hästi lõimitud.
- 11) Doktorantide välismobiilsus on suurepärasel tasemel.
- 12) Positiivsed on mõnede uurimisrühmade püüdlused tõsta doktoranditoetusi Eesti keskmise tasemeni.
- 13) Äsjaloodud nooremteaduri ametikoht võimaldab parandada doktoriõppe tulemuslikkust.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) Ebapiisavad doktoranditoetused on üks suure väljalangevuse ning õpingute pikenemise põhjus. Ülikool peaks tegema jõupingutusi doktoranditoetuste tõstmiseks, näiteks uurima

rahastusvõimalusi erinevate huvirühmade poolt. Doktoranditoetused tuleks tõsta Eesti keskmise tasemeni kõigis uurimiserühmades.

Teadusrahastus ei taga piisavalt ressursse kõigile erialadele, eriti väiksemate uurimiserühmade puhul.

- 2) Erialaainetes õpetamine 36 EAP mahus ei vasta rahvusvahelisele praktikale, kuna tavaliselt läbitakse vastavad ained magistritasemel. Samas on osad „erialaained“ tegelikult üldained (nt teadusartikli kirjutamise metoodika), mida võiks nõnda ka nimetada. Teisalt võiks suurendada ülekantavate pädevuste omandamisega seotud õppeainete mahtu, lisades nende hulka näiteks ettevõtluskursuse. Üldjoontes on soovitatav vähendada doktoriõppe ainepunktide mahtu, et see vastaks paremini õpingute tegelikule kestusele. Näiteks võiks vähendada olemuslikult pigem magistritasemele vastavate ainete mahtu kuuekümnelt ainepunktilt kolme- või neljakümnele ainepunktile ilma, et doktoriõppe kvaliteet kannataks. Samas jääks doktorantidele nii rohkem aega keskenduda oma doktoritööle.
- 3) Doktoriõppekava eesmärgiks on hõlmata spordi- ja liikumisvaldkonda väga laiaulatuslikult, sh selle biomeditsiinilisi ja sotsiaalseid aspekte ning füsioteraapiat. Kuna vastuvõtt piirdub kolmenelja doktorandiga aastas, oleks soovitatav panna õppekaval selgemalt paika strateegiliselt prioriteetsed uurimissuunad, soosides sealjuures interdistsiplinaarsust. Aktuaalseteks teemadeks võiksid olla näiteks füüsilise tegevuse roll rahvatervise parandamisel, treenimine ja sooritusparandamine spordis ning spordi ja kehalise kasvatusroll koolides.
- 4) Kolme artikli rahvusvahelises ajakirjas avaldamise nõue, kus doktorant peab olema vähemalt kahe artikli puhul esimeseks autoriks, on liiga range. Osaliselt võiks kaitsmisele lubamisel arvestada ka avaldamiseks esitatud artikleid, kaasates nende hindamisse väliseksperte.
- 5) Laialdasemalt tuleks rakendada e-õpet.
- 6) Doktorantidele tuleks paremini tutvustada nende karjäärivõimalusi.
- 7) Soovitatav on parandada õppekava üldist nähtavust läbi sotsiaalmeedia kanalite, informatiivsema veebisaidi jmt. Näiteks võiks veebilehel tuua välja peamised uurimistöö suunad, teadustöötajate profiilid, hiljuti avaldatud artiklid ja koolitusvõimalused.
- 8) Välja tuleks töötada protseduurid doktoriõppekava ülesehituse, toimimise ja kvaliteedi regulaarseks ülevaatuseks ja ajakohastamiseks. Õppekava sisu osas tuleks regulaarselt ja küsida tagasisidet juhendajatelt, doktorantidelt ja muudelt huvirühmadelt tervise- spordi- ja avalikus sektoris ning seda süsteemselt arvesse võtta.
- 9) Tööandjad ja teised huvirühmad tuleks paremini kurssi viia doktoriõppe lõpetajate oskuste ja pädevustega.
- 10) Osad õppeained on liiga üldised. Õppekava struktuuri võiks muuta, hinnates seejuures erinevate õppeainete ainepunktide mahtu ja kvaliteeti ning neid omavahel ühtlustades. Väiksemahulisemad ained võiks konsolideerida suuremahulisemateks terviklikeks ainekursusteks, et tagada vajalike õpiväljundite saavutamine õpingute lõpuks. Kohati tuleks õppeainete nimetusi täpsustada, et need peegeldaksid paremini kursuste sisu.
- 11) Tungivalt on soovitatav muuta teaduseetika kohustuslikuks kõigile doktorantidele.
- 12) Suurendada võiks ühisõppekavade arvu, et aidata kaasa erialade rahvusvahelisele võrgustumisele ning kaasata õppetöösse välisüliõpilasi Lääne-Euroopa ülikoolidest. Uurida tuleks vastavaid EL rahastusvõimalusi. Õppekaval tuleks töötada välja selge strateegia rahvusvahelise koostöö suurendamiseks, sh leida selleks sobivad partnerid.
- 13) Spordi ja meditsiini doktoriõppekavad peaksid tegema omavahel tihedamat koostööd, et edendada interdistsiplinaarsust doktoriõppes. Üheks võimaluseks oleks koondada kõik neli õppekava kokku ühe raamõppekava alla. See võimaldaks õppe- ja tugiprotsesse administratiivselt senisest paremini hallata, määratledes samas selgelt eraldi uurimissuunad.
- 14) Soovitatav on eraldada sihtotstarbelised rahalised vahendid uurimisseadmete hoolduseks.
- 15) Osadel uurimissuundadel on puudus kompetentsetest juhendajatest. Õppejõud võiksid olla uurimiserühmade vahel võrdsemalt jaotunud.

- 16) Ülikool peaks objektiivsemalt välja tooma doktoriõppe tulemuslikkuse indikaatorid, sh arvestama ka doktorantide edukust peale lõpetamist.
  - 17) Parandada tuleks juhendamise üldist kvaliteeti, vähendades doktorantide arvu ühe juhendaja kohta. Määratleda tuleks üheaegselt juhendatavate doktorantide arv ühe juhendaja kohta, mis rahvusvahelise praktika järgi ei tohiks olla rohkem kui kolm-neli doktoranti.
  - 18) Soovitav on pakkuda juhendajatele kohustuslikku juhendamiskoolitust ja korraldada juhendamisteemalisi seminare. Juhendajatelt tuleks süstemaatiliselt koguda ka tagasisidet.
  - 19) Doktorantidelt ei koguta süstemaatiliselt tagasisidet ning pole selge, milliseid muudatusi saadud tagasiside põhjal on tehtud. Parandada tuleks juhendamise kohta kogutava tagasiside süsteemi.
  - 20) Soovitav on kaasata õppeprotsessi tööandjaid, et suurendada õppekavade nähtavust ning parandada doktorantide töölerakendumise võimalusi.
  - 21) Piisavalt ei ole asendusjuhendajaid, kes võtaksid üliõpilaste juhendamise üle, kui põhijuhendajaga peaks probleeme tekkima. Soovitav on panna paika pikaajalisem personalistrateegia, et tagada õppekavadel piisav õppejõudude järelkasv.
  - 22) Soovitav on formaliseerida juhendajate ja doktorantide õigused ja kohustused lepingulisel kujul. Samuti võiks kehtestada ametlikud protseduurid juhendamise käigus tekkinud probleemide lahendamiseks (näiteks määrata ametisse konfidentsiaalse nõustaja).
  - 23) Doktorantidel on soovitav enam osaleda rahvusvahelistel konverentsidel ja mobiilsusprogrammides ka väljaspool naaberriike.
  - 24) Doktorante võiks laialdasemalt integreerida ka teiste meditsiinivaldkonna õppekavade üliõpilastega.
  - 25) Tuleks teha suuremaid pingutusi, et doktorante pärast lapsehoolduspuhkust taas õppetöösse integreerida.
  - 26) Soovitav on muuta sisseastumiskonkurss läbipaistvamaks, reklaamides selle välja laiemale üldsusele. Kõiki kandidaate peaks eelnevalt avaldatud kriteeriumide põhjal võrdsetel alustel hindama sõltumatu komisjon, kuhu võiks kuuluda eksperdid ka väljastpoolt ülikooli. Doktorantide värbamisel peaks võimalike doktoritöö temade valiku osas pidama silmas instituudis prioriteetseid uurimissuundi.
10. Dokumendi „Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine“ p 40 sätestab, et hindamisnõukogu kinnitab hindamisaruande kolme kuu jooksul pärast selle saamist. Nõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavagrupi kvaliteedi hindamine läbi kas seitsme, viie või kolme aasta pärast.
11. Nõukogu kaalus punktis 9 toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning leidis, et õppekava, sellel toimuv õpe ning õppealane arendustegevus vastavad nõuetele ning:

OTSUSTAS

Kinnitada hindamisaruanne ning viia järgmine Tartu Ülikooli spordi õppekavagrupi doktoriõppe kvaliteedi hindamine läbi 7 aasta pärast

Otsus võeti vastu 8 poolthäälega. Vastu 0.

12. Nõukogu teeb Tartu Ülikoolile ettepaneku esitada EKKA-le hiljemalt 02.02.2019 tegevuskava aruandes toodud parendusvaldkondade ning soovitude arvestamise kohta.

13. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaide EKKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saada.

Nõukogu saadab vaide EKKA hindamisnõukogu vaidekomisjonile, kes esitab 5 päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Nõukogu lahendab vaide 10 päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaiet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra.

Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Tõnu Meidla
Nõukogu esimees

Hillar Bauman
Nõukogu sekretär